

SUE BRIERLEY

LEOAICA

Povestea extraordinară a mamei lui Saroo,
eroina interpretată de Nicole Kidman
în filmul fenomen *Lion*

Bookzone
BUCUREȘTI, 2023

Lui Saroj Sood

BOOKZONE

O adolescentă cu lacrimile încă pe chip
s-a uitat în jos, lângă ea, și a văzut o fețișoară
ciocolatie. Oare asta să-mi fie destinat mie?
Mame-surori, cât de fericită aș fi.

Scris de Suzanne Stelnicki, în 1966, la vârsta de 12 ani

A decorative illustration of various flowers and leaves, including orchids and lilies, rendered in a simple line-art style. The flowers are scattered across the top and left sides of the page, with some leaves extending downwards. A large, faint watermark of a stylized 'S' is visible in the background.

Introducere

Namaste

Eu sunt cea de-a doua mamă a lui Saroo Brierley, un băiețel de 6 ani din India, care a intrat în viața mea și a soțului meu John, făcându-ne pentru prima oară părinți. Saroo a fost foarte dorit și mi-au trebuit douăzeci și unu de ani pentru ca viziunea mea, pe care cândva o notasem în jurnalul meu de tânără fată, să devină realitate. O viziune care mi-a dat un adevărat scop în viață. La acea dată nu știam – pentru că, atunci când l-am adoptat, nu cunoșteam nimic despre familia naturală a lui Saroo –, dar el a purtat inițial numele de Sheru Khan, care în traducere înseamnă Regele Leu, și s-a născut într-un orașel numit Ganesh Talai, lângă Khandwa, în centrul Indiei, ca al treilea fiu al lui Munshi și al Kamlei Khan. Cu toate acestea, astrele aveau să-i hărăzească lui Saroo o altă viață, plină de energie și vitalitate, într-un loc foarte îndepărtat de primul lui cămin și de prima lui familie.

Călătoria lui Saroo din India în Australia și pe urmă înapoi a fost un adevărat miracol, ținând cont de faptul că s-a pierdut de fratele său mai mare într-o gară din Burhanpur, apoi a călătorit mii de kilometri până la

Kolkata după ce a rămas blocat într-un tren. Abia la un sfert de secol, după ce devenise om în toată firea – în Australia –, și-a regăsit drumul înapoi către casă. Nu ar fi reușit niciodată să-l găsească dacă nu ar fi fost realizat un uimitor program de calculator numit Google Earth, care prezintă imagini clare și prim-planuri luate din satelit ale reliefului și ale orașelor mai mici și mai mari de pe tot cuprinsul planetei. Le vom rămâne pentru totdeauna recunoscători programatorilor, care, fără voia lor, prin intermediul acestei tehnologii au readus la viață India din amintirile copilăriei lui Saroo în timpul căutărilor lui secrete, astfel încât el a reușit să recunoască locul din care a venit și să-și reîntâlnească familia naturală.

Sunt veșnic recunoscătoare pentru faptul că și eu am reușit s-o cunosc pe prima mamă a lui Saroo și să-i aud cuvintele care m-au influențat atât de mult: „Ți-l încredințez pe fiul meu.” Efectul pe care vorbele ei l-au avut asupra mea mi-a schimbat viața. În acea clipă mi-am reamintit adevăratul înțeles al cuvântului sanscrit *namaste*: nu banalul clișeu de încheiere a lecțiilor de yoga din Occident, ci salutul folosit în India care se traduce aproximativ cam așa: „Divinitatea din mine se înclină în fața divinității din tine.” Un semn de respect și de venerație. Prin cuvintele ei, prima mamă a lui Saroo mă asigurase că eram mame-pereche, și chiar am simțit cu adevărat acest lucru, exact așa cum, în copilărie, simțisem în viziunea mea. Faptul că pierderea ei dusesese la bucuria mea îmi întretinuse până atunci un sentiment de vinovăție care, în timp ce amândouă îl îmbrățișam pe fiul nostru într-un cerc al vieții, s-a spulberat. Încă îmi amintesc atingerea mâinii ei care îmi ștergea cu blândețe lacrimile de pe față. Încă simt nisipul între degetele de la picioare, exact la fel cum trebuie să fi simțit și Saroo atunci când era doar un copil și se juca în acel loc în care își trăise primii cinci ani din viață.

Bineînțeles că povestea despre cum a intrat Saroo în familia noastră și, la fel de important, motivul pentru

care s-a întâmplat acest lucru au fost două întrebări pe care ni le-am pus adesea. Mare parte din întrebarea „despre cum a făcut-o” a căpătat un răspuns în cartea sa *Lion: Drumul spre acasă*, care a stat la baza filmului unanim apreciat de critici, ce a ilustrat călătoria lui, dar probabil că eu aş putea să vă spun mai multe în privința „motivului”, relatându-vă povestea noastră despre adopțiile internaționale.

Am descoperit că procesul de scriere a poveștii vieții mele, precum și reflecțiile mele în legătură cu umanitatea și cu direcția în care se îndreaptă lumea noastră sunt un lucru dificil, dar, în mod ciudat, și purificator. Mai presus de toate, m-am simțit obligată să împărtășesc experiențele și concepțiile mele în ce privește „mitul mamei” – ținând cont că noțiunile despre instinctul matern au luat naștere cumva, în mod firesc, și ca rezultat al legăturii biologice cu un copil –, astfel încât, probabil, cititorii vor înțelege că există diferite moduri de a deveni mamă. Dezvăluirea poveștii vieții mele și, mai ales, a celor mai dificile și mai dureroase secvențe din ea nu mi-au diminuat deloc stima față de mine însămi și o dăruiesc cu dragoste tuturor celor care o vor citi. Acesta este adevărul meu despre modul în care am descoperit instinctul matern și despre ceea ce a însemnat pentru mine familia mea, despre modul în care am trăit mitul mamei împreună cu cei doi fii ai mei, Saroo și Mantosh, un dar de neprețuit pentru mine.

Capitolul 1

Noua patrie

Sufletul poveștii mele este chiar instinctul matern, așa încât probabil cel mai bun punct de pornire este mama mea. Julie Stelnicki, născută Holzberger, zăcea pe un pat în spitalul din Burnie, în nord-vestul Tasmaniei, la mii de kilometri depărtare de familia ei. Salonul maternității era rece și slab luminat, iar mirosul pătrunzător de dezinfectant era copleșitor.

Când privesc retrospectiv la ziua nașterii mele – 14 mai 1954 –, mă gândesc ce experiență de izolare înspăimântătoare trebuie să fi trăit mama mea, aflată singură în chinurile nașterii la celălalt capăt al lumii, departe de toți cei pe care îi iubea. Era o tânără imigrantă a cărei familie fusese dezrădăcinată din Ungaria de cel de-Al Doilea Război Mondial și răspândită prin lume, adică membrii familiei ei care supraviețuiseră. Vorbea foarte puțin engleză, așa încât a îndurat travaliul având parte de foarte puțină compasiune din partea infirmierelor în uniformele lor rigide și apretate.

Amintirea nașterii dificile pe care mama mea o experimentase deja cu sora mea mai mare, Maria, era încă puternică în mintea ei, iar urmările acelei nașteri și avertismentul doctorilor de a avea mare grijă de primul născut, care era sensibil, aveau să o bântuie pe mama

pentru tot restul vieții. Nici la cea de-a doua naștere mama nu a avut parte de alinare. În loc să încerce să o înțeleagă pe această străină sau să-i adreseze vreun cuvânt bun ori un zâmbet – deși atât de multe femei care nășteau în spital erau probabil imigrante sau refugiate –, infirmierele i-au spus să nu facă gălăgie.

De fapt, chiar și după naștere, moașele au continuat să aibă aceeași atitudine intolerantă față de mama mea venită din Europa. Au luat în derâdere numele pe care voia să mi-l dea, pentru că nu-l putea scrie în engleză. „Pentru ce îți dorești s-o numești Suzanne? Susan este mult mai potrivit. Și trebuie să-i mai pui și un al doilea nume de botéz.” Prin urmare, mama a fost refuzată și mi-a fost dat mult mai obișnuitul prenume englezesc Susan, împreună cu un al doilea, Ann. (La 17 ani, când m-am măritat, l-am schimbat în Suzanne, nume pe care l-am simțit dintotdeauna ca fiind al meu.)

Comportamentul moașelor avea să pălească în comparație cu modul în care urma să fie tratată Julie la întoarcerea acasă împreună cu micuța ei nou-născută. Soțul ei, Josef, tatăl meu, care rămăsese acasă cu Maria, care avea 6 ani, probabil nu i-ar fi fost de niciun ajutor mamei mele dacă i s-ar fi permis accesul în salon, și, de fapt, nu i-a fost de prea mare ajutor nici în următorii treizeci de ani ai căsniciei lor. Julie știa că, alături de soțul ei despot, o aștepta un viitor dur și lipsit de iubire.

În ciuda acestor greutăți, îmi place să cred – să sper – că mama a văzut nașterea mea ca pe un moment de reînnoire, o șansă de a-și construi o viață nouă într-o țară nouă și tânără, împreună cu proaspăta ei familie. Deși moștenise de la Biserica Catolică credința că maternitatea era un pas natural și necesar după căsătorie, poate că a perceput-o ca pe o șansă primită în compensație pentru lucrurile care îi lipsiseră în prima parte a vieții, ca și pentru a-și proteja copiii, indiferent de greutățile pe care le întâmpinau din interiorul și din afara căminului

părintesc. Poate că, în această țară nouă, numită Australia, ea ar fi putut să fie o mamă mai bună decât fusese propria ei mamă.

Ca să fiu sinceră, părinții mei mi-au povestit foarte puține lucruri despre prima parte a vieții lor; în familia noastră, trecutul era un subiect tabu. Toate întrebările pe care le puneam pe măsură ce creșteam erau întâmpinate cu o tăcere neclintită și bănuitoare, astfel încât am învățat să nu fiu indiscretă, mai ales în ce-l privește pe tatăl meu. Cu toate acestea, puținele amănunte pe care le cunosc constituie fundamentul pe care s-a construit prima parte a vieții mele, femeia care am devenit și familia pe care mi-am întemeiat-o la maturitate.

Mama mea s-a născut pe 10 ianuarie 1927 în satul Mokra din Ungaria, fiind cea mai mică dintre cei paisprezece copii ai Sidoniei și ai lui Andreas Holzberger, opt băieți și șase fete. După spusele mamei mele, Sidonia nu era o femeie afectuoasă. Era foarte dedicată rolului ei de soție catolică, dar rareori avea timp sau dispoziție să creeze un mediu iubitor și cald pentru numeroasele ei progenituri. La rândul ei, mamei mele i-a venit greu să interacționeze cu mine și cu surorile mele într-un mod plăcut și afectuos, și ne îmbrățișa foarte rar, deși, atunci când a devenit bunică, a fost mult mai blândă, mai relaxată și mai expansivă cu nepoții ei, așa cum se întâmplă adesea în orice familie.

Pentru mine, a fost sfâșietor să aflu mai târziu, din crâmpiele de informații pe care mama le mai scăpa în momentele de neatenție, despre greutățile pe care le-a îndurat în familia ei foarte săracă. Încă din primii ani de viață, ea își petrecea o mare parte din timp ajutându-și mama la treburile gospodărești. Asta ținând cont de complexitatea sarcinilor în vederea pregătirii mesei pentru șaisprezece persoane, precum curățarea cartofilor, de exemplu, care dura ore întregi, cel puțin atunci când familia era suficient de norocoasă să aibă cartofi.

Probabil că poveștile mamei despre curățarea cartofilor au avut un impact semnificativ asupra mea și asupra relației speciale pe care am avut-o cu această umilă legumă, pentru că nici acum nu este una dintre preferatele mele. Astfel încât, atunci când îi curăț, îmi spun: „Faci ceva deosebit”, pentru că încă încerc să înțeleg groaza mamei mele în fața perspectivei de a nu avea suficientă mâncare, situație care le-a umbrit prima parte a vieții și propriilor mei fii.

O altă sarcină a mamei era să mute vaca familiei în timpul zilei de pe o pășune pe alta. Își amintea că era o sarcină plăcută, căci îi permitea deseori să hoinărească destul de departe de Mokra, pe pantele munților care nu erau chiar atât de îndepărtați. Pot să-i înțeleg dragostea pentru plimbările lungi, pentru plăcerea pură de a se contopi cu natura și ca pe o scăpare de la corvezile gospodăriei.

Mama avea 12 ani atunci când a început Al Doilea Război Mondial. În anii agitați și tragici care au urmat, și-a văzut majoritatea fraților înrolați în armata ungară și a trăit trauma de a fi obligată să fugă din satul ei, împreună cu familia, în Germania, obținând o relativă siguranță, pentru că trupele rusești invadaseră Ungaria și se îndreptau spre Mokra. Mai târziu, doi dintre frații ei dragi, Stephen și Andrew, au fost uciși chiar în ziua în care a fost declarat sfârșitul războiului.

După război, când Germania a fost divizată în două părți, toată familia mamei mele se afla în partea de vest, cu excepția unei singure surori, Theresa, care a rămas blocată în partea de est. Mama a fost profund afectată de această despărțire și, din nefericire, Theresa a fost nevoită să îndure o viață grea și retrasă, ca muncitoare în agricultură în Germania de Est. Mama nu a mai văzut-o decât o singură dată, într-o călătorie în Europa după reunificarea Germaniei, înainte ca Theresa să moară din pricina unei tromboze și a unei infecții după o operație la șold. Orice fel de despărțire de familie este tragică, și asta pare să fi fost

o temă recurentă pentru diversele generații ale familiei mele, inclusiv, bineînțeles, pentru fiii mei.

Cei care mai rămăseseră din familia mamei au fost nerăbdători să se întoarcă la Mokra, dar împrejurările istorice au conspirat din nou împotriva lor. Granițele au fost retrasate, iar satul lor făcea parte acum din Ucraina, așa că au fost avertizați că, dacă se vor întoarce acolo, aveau să fie împușcați în stradă, în fața casei lor, de către noii locuitori, sau trimiși în Siberia. Bunicii mei au fost distruși atunci când au înțeles că le va fi imposibil să se reîntoarcă la vechea lor viață, dar s-au dovedit suficient de pragmatici, acceptând că era timpul să-și arate devotamentul față de Germania de Vest și să înceapă a-și construi acolo o viață cât se putea de bună. Toți copiii lor care supraviețuiseră erau acum oameni mari și erau destul de bucuroși că scăpaseră de greutățile vieții la țară, încrezători că vor avea un viitor mai bun în Germania sau în alte țări care erau dispuse să accepte refugiați, cum erau SUA, Canada, Noua Zeelandă și Australia.

Mama l-a întâlnit pe viitorul ei soț după sfârșitul războiului. Josef Stelnicki era înalt, brunet, arătos și îi plăcea mult să braveze. Se pare că își petrecuse cea mai mare parte a războiului în mișcarea poloneză de rezistență, care luptase să elibereze Polonia de sub ocupația germană, deși ceea ce aflasem despre implicarea lui în această acțiune se baza foarte mult pe frânturi de conversații purtate în șoaptă de cunoștințe de familie, pe care le auzisem fără să vreau. Pe el nu-l auzisem niciodată spunând vreun cuvânt despre ceea ce făcuse în timpul războiului. În adolescență, am devenit și mai curioasă în privința trecutului său, pentru că aș fi vrut să înțeleg modul în care se purta, dar eforturile mele au fost zadarnice. Oricum, probabil că nu erau prea multe de înțeles în privința aceluia comportament. Nici măcar n-ar fi conceput să se gândească vreodată la o vizită în Polonia, iar lucrul acesta m-a intrigat întotdeauna. Uneori aveam senzația că era înspăimântat de posibilitatea

de a fi descoperit că ducea o existență sigură la capătul pământului, în Tasmania.

Pe certificatul meu de naștere scrie că Josef s-a născut la Uza Selone, în Polonia, pe 22 aprilie 1922, fiind singurul copil al unor țărani. În 1927, după o călătorie pe ninsoare într-o noapte de iarnă, ca să ducă la piață pentru fermierul pentru care lucrau o căruță cu fân trasă de cai, ambii lui părinți făcuseră pneumonie. Fânul era acoperit, dar ei nu. Bunica mea a fost răpusă de boală, iar Josef, în vârstă de 5 ani, a rămas cu tatăl său. După un an, tatăl lui Josef avea să se însoare cu o altă femeie, care, neacceptându-l pe fiul său vitreg, a încercat să-l otrăvească.

Din fericire, bunica lui Josef, intuind ce se întâmplase, l-a dus la doctor. Acesta i-a administrat un medicament ca să-l facă să vomite otrava. Și, de atunci, el a rămas în grija bunicii lui. Dar viața lui Josef nu a devenit deloc mai ușoară; bunica lui era o femeie nemiloasă, care i-a insuflat lui Josef valori de viață dure. Așa încât el a devenit un bărbat autoritar, cu o excesivă stimă de sine.

Sidonia, bunica mea din partea mamei, a fost foarte impresionată de tatăl meu atunci când l-a cunoscut și a împins-o pe mama într-o relație cu el. Se gândea că Josef va fi salvarea lor, ajutându-i să scape din situația dificilă în care se aflau ca refugiați în Germania. Sidonia era acum văduvă, pentru că bunicul meu din partea mamei, Andreas, murise după război. Pentru ca lucrurile să fie și mai complicate, descoperise că Andreas își întemeiasse o familie nouă în Canada, unde, încă de la o vârstă tânără, lucrase din când în când la pădure. Anii petrecuți acolo explicau diferențele mari de vârstă dintre cei paisprezece copii din familia mamei mele. Așa încât, atunci când Sidonia a aflat de planul lui Josef de a începe o viață nouă în străinătate împreună cu soția lui, urmând să o aducă lângă ei și pe ea, care era văduvă, a acceptat oferta fără să clipească.

Totuși, mama mea nu era atât de entuziasmată; ea încă ținea la iubitul ei din sat, care plecase să se înroleze în

armată și cu care tânjise întotdeauna să se reîntâlnească în Mokra după sfârșitul războiului. Voia să rămână aproape de familia ei și să aștepte vești de la iubitul ei, așa că nu-și dorea absolut deloc să imigreze în altă parte a lumii. În orice caz, rugămintele fierbinți ale mamei ei au convins-o că nu avea niciun rost să rămână în Germania, de vreme ce avea o șansă la o viață mai bună altundeva, așa că, după ce a fost curtată puțin, s-a măritat fără tragere de inimă cu tatăl meu în orașul Salzgitter, din Saxonia Inferioară, pe 13 ianuarie 1948.

După zeci de ani, mama avea să descopere răul teribil pe care i-l făcuse mama ei. În 1975, atunci când l-a vizitat în Germania pe unul dintre frații ei care supraviețuiseră, acesta i-a dezvăluit că Sidonia arsesse numeroasele scrisori trimise de iubitul ei. Mama nu a aflat niciodată dacă acesta supraviețuise războiului sau dacă încercase să o găsească în anii de după război. În mod sigur a fost o pilulă amară pe care mama a trebuit să o înghită și care probabil a făcut-o să îndure mult mai greu viața groaznică și lipsită de iubire pe care ajunsese să o trăiască alături de tatăl meu. Mă simt tristă ori de câte ori mă gândesc la acest lucru.

Personalitatea autoritară a lui Josef o intimida pe Julie, o fată de la țară tăcută și blândă. Și-au petrecut primii ani de căsnicie în Germania, iar mama a născut-o curând pe sora mea mai mare, Maria, care a fost un copil plăpând, venit pe lume după o naștere grea. Tata a fost vrăjit de frumusețea micuței lui fiice, care a scos la iveală o blândețe neobișnuită la el. Dar mama a descoperit că era greu să fii părinte, mai ales atunci când soțul te sprijinea foarte puțin. El și-a continuat viața de distracții, adesea departe de casă, și a lăsat-o pe mama să aibă grijă de una singură de fiica lor, a cărei sănătate era încă fragilă.

În 1949 părinții mei îndepliniseră toate cerințele pentru a părăsi Germania, prin Italia, și a emigra în Canada, țara unde Andreas își întemeiase cealaltă familie.

Câțiva dintre ceilalți frați supraviețuitori ai mamei plecaseră și ei spre o nouă viață în Canada și în Statele Unite. Viața în Germania fără nicio speranță de a se întoarce în satul lor a fost un impuls puternic de a lăsa în urmă numeroasele greutăți pe care le îndurau.

După o lungă călătorie cu trenul din Germania, tata și mama, cu micuța Maria în brațe, s-au îmbarcat pe vasul cu imigranți SS *Castel Bianco* la Napoli, pe 29 noiembrie 1949, pentru a-și începe voiajul de o lună pe mare, către noua lor viață. Vasul urma să ducă 864 de oameni dislocați din Germania, Ungaria, Rusia, Ucraina, Letonia, Polonia și România către noile lor vieți. Mulți ani mai târziu, un prieten mi-a trimis lista pasagerilor de pe vas și am descoperit că părinții și sora mea figurau la numerele 721, 722 și 723. Pe această listă am recunoscut multe alte nume de polonezi și de prieteni de familie care, de asemenea, veniseră să trăiască în Burnie și în împrejurimi. Mulți ani mai târziu, am găsit printre scrisorile mamei și o carte poștală cu vasul, ilustrată pe care o păstrase zeci de ani.

Din portul Napoli plecau o mulțime vase încărcate cu oameni care, cu toții, nutreau speranța și visau să înceapă o nouă viață într-o parte liniștită a lumii. Erau absolut hotărâți ca, în noua lor viață, să muncească din greu, iar majoritatea aveau deja aranjate contracte de muncă pe doi ani, ca parte a acordurilor lor de emigrare. Ținând cont de faptul că mama mea credea că se îndreptau spre Canada, a fost șocată când a aflat, pe la jumătatea călătoriei obositoare și lente, că vaporul se îndrepta, de fapt, spre Australia. Mi-a povestit mai târziu cum, în haosul produs de exod și de transfer, destinația finală fusese încurcată. Din păcate, acest lucru a însemnat pentru mama mea pierderea legăturii cu frații ei, care plecaseră deja în Statele Unite și în Canada. Am avut întotdeauna o oarecare bănuială că tatăl meu avusese un rol în schimbarea vasului în care se îmbarcase împreună cu soția și copilul.

Oamenii erau înghesuiți la bord, și mulți au suferit de rău de mare în timpul traversării Oceanului Indian și a Marelui Golf al Australiei. Mama era foarte înfricoșată; se temea de suprafețe de apă încă din adolescență, după ce căzuse într-un puț în timp ce scotea apă. Cu doar câteva secunde înainte de a se îneca, fusese salvată de unul dintre frații ei, agățat de capătul unei frânghii. Reușise să o apuce de părul lung – era tot ce găsisese pipăind prin întuneric – și o trăsese sus în siguranță.

Până la debarcarea la Melbourne, pe 29 decembrie 1949, părinții mei se împăcaseră cu faptul că vor trăi în Australia, care, în lagărele de refugiați, era numită „Țara zilei de mâine.” Cu toate acestea, și mai șocați au fost atunci când li s-a spus că tatăl meu avea contract de muncă pe insula-stat Tasmania și că, pentru început, mama și fetița vor trebui să stea câteva luni într-un lagăr pentru imigranți, numit Bonegilla, aflat la aproape 320 de kilometri la nord-est de Melbourne, despărțit de Strâmtoarea Bass de Tasmania. (Numele lagărului, după orașul unde a fost înființat, înseamnă, ad litteram, „puț adânc” în limba aborigenilor locali; din fericire, mama nu a știut de această traducere.)

Ca și când situația nu ar fi fost suficient de dificilă, atunci când a aflat că Sidonia nu va putea veni la ei în Australia – așa cum părinții mei stabiliseră inițial, când se hotărâseră să părăsească Germania –, mama a fost distrusă. Sidonia nu trecuse de vizita medicală necesară pentru a emigra și nu avea să vină niciodată să trăiască alături de fiica ei cea mai mică.

Viața plină de lipsuri în care crescuse, precum și înghesuiala din timpul traversării oceanului o pregătiseră pe mama pentru condițiile din Bonegilla și, de dragul fetiței ei, făcuse tot ce îi stătuse în putere ca să reziste. Rezidenții din lagăr aveau grijă unii de alții, mai ales cei care proveneau din aceeași țară. Totuși, dezavantajul acestui sentiment comunitar pe care îl creaseră a fost că, în ciuda unor lecții

de engleză, organizate, și a unor cursuri despre modul de viață australian, între ei vorbeau foarte puțin în engleză, lucru care le-a îngreunat integrarea în noua lor țară atunci când au părăsit lagărul.

Mai târziu, deși nu-i prea plăcea să vorbească despre acea perioadă, am înțeles că, în tot acest timp, mamei i-a fost foarte dor de casă și de familia ei. Uneori, în lagăr izbucneau răzmerițe, fiindcă începerea contractelor de muncă ale imigranților întârzia foarte mult, lucru care le provoca acestora nesiguranță și teamă. Bonegilla trebuie să fi fost un loc stresant pentru o tânără imigrantă și pentru bebelușul ei.

Mulți ani mai târziu, eu și sora mea mai mică, Christine, am vizitat Muzeul Powerhouse din Sydney, într-un weekend petrecut între fete. Aflasem că muzeul expunea, ca parte a unei expoziții, reconstituirea unei încăperi din lagărul pentru imigranți de la Bonegilla. Atunci când am intrat în încăperea, ne-am privit îngrozite una pe alta; ce sordidă era, ce mică! Am ieșit amândouă în grabă, ca și când am fi văzut o fantomă. Am încercat să ne potolim tremurul mâinilor și bătăile inimilor atunci când ne-am imaginat-o pe mama locuind într-un astfel de spațiu cu atât de mulți ani în urmă. Probabil că simțeam o karma negativă în acel loc.

Când privesc în urmă către primii ani petrecuți de mama în Australia, mă gândesc la izolarea și singurătatea în care probabil a trăit. Îmi imaginez precaritatea vieții ei din lagăr, precum și teama de viața alături de Josef, care o aștepta în Tasmania. Până când a murit, acum câțiva ani, mama a ținut legătura cu buna ei prietenă Louise Dupush, pe care o cunoscuse la Bonegilla și care acolo devenise pentru ea un alt membru al familiei. Oricum, mai târziu, Louise se mutase la Melbourne, rămânând acolo tot restul vieții, iar mama, bineînțeles, plecase la tata, în Tasmania. Fusese, încă o dată, despărțită de o întindere de ocean de cineva pe care îl prețuia.